

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ:

1. ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗುವ ತೀರ್ಮಾನದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? 4
3. ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಏನಿಲ್ಲ, ಬಿಡಿ 3
4. ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದು ಹಳೇ ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರ ತಾನೇ? 3
6. ಚಿಕೋರಿ ಬೆರೆಸಿದ್ದರೂ ಹೇಗೆ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಹಿತಕರ? 4
7. ಅತಿಯಾದ ವನ ವಿನಾಶದಿಂದ ಭೂ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಕೀಳು ಗತಿ 4
9. ಆತರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವೈಪರೀತ್ಯ 4
11. ಹೊಸಬರನ್ನು ಕರೆತರುವ ಬಗೆಗೆ ಇದೇನು ವಿರೋಧ? 4
13. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯ ವೇದಿಕೆಯೇ ? ಅದು ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಾದೀತು 4
15. ಅವನಾಸೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಯಾವ ಶ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲ 4
17. ಬಡಾವಣೆಯನ್ನೇ ಸುಂದರಗೊಳಿಸಿದೆ, ಈ ಭಾರೀ ಮನೆ 3
18. ದೋಷ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಯಿತು ಹತ್ತು ವರ್ಷ! 3
19. ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ? 4

ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:

1. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಉರಿಸುತ್ತಿರುವವರಾರು, ಬೇಗ ಹೇಳು 3
2. ಬಿದ್ದ ಗಂಟೆನ್ನೆಲ್ಲ ಕರಗಿತು ಈ ಭಾರೀ ಚರಂಡಿ 3
3. ಸಜಾ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆತ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯನಾದ 3
5. ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಸಾಕಾದರೂ ಇರುವುದಂತೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಸ್ಥೆ 3
7. ಆತನಂತೆ ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾದೀತು 3
8. ಮಿತಿ ಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿದೆ ಆತನ ಗರ್ವ, ಸೊಕ್ಕು! 3
9. ಎಂಥದೇ ಆಸ್ತಿ ಆಗಿರಲಿ, ಯಾವುದೂ ನಿಶ್ಚಲವಲ್ಲ 3
10. ಕೇಡುಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದೀತು ಈ ಭಾರೀ ಕೈಬಳೆ 3
12. ಬೇಸರವನ್ನೇ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಕತ್ತೆ 3
14. ಕಾಣೆಯಾದವರನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಾಧನವೇ ತಲೆಕೆಳಗು 3
15. ಇಲ್ಲಿಂದ ಆತನ ಮನೆಗಿರುವ ದೂರ ಬಹಳ ಏನಿಲ್ಲ 3
16. ಶೂರನಾದರೂ ಅವನೊಡನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಸಲಿಗೆ 3

23-01-2020 ಉತ್ತರಗಳು

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ:

1. ಅಷ್ಟವಿಧ 3. ಸಂಭವ 4. ನಿಧಾನ 6. ನಿಯಾಮಕ 7. ನೀರಾವರಿ 9. ಪಾಕಶಾಲೆ
  11. ವನಸ್ತತಿ 13. ಸುಖಭಂಗ 15. ನೂರು ಬಾರಿ 17. ನೆನೆಪು 18. ಪೇರಿಸು
  19. ರಹದಾರಿ
- ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:
1. ಅವನಿ 2. ಧನಿಕ 3. ಸಂಜೀವ 5. ನಡುಕ 7. ನೀರವ 8. ರಿಜೋತಿ (=ತಿಜೋರಿ ಬುಡಮೇಲು) 9. ಪಾಪಾಸು 10. ಲೆಕ್ಕಿಗ 12. ಸ್ವಪ್ನನೆ 14. ಖಿತಿ 15. ನೂಪುರ 16. ರಿಪೇರಿ

ಕಣಜ, ಕದಿರಿಬೈ: ಏನು ವಿಶೇಷ?

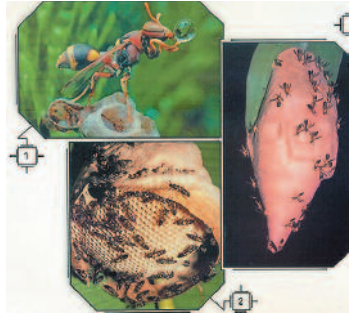
ಕಣಜ (ವಾಸ್ಕ್) ಮತ್ತು ಕದಿರಿಬೈ (ಹಾರ್ನೆಟ್) ಎರಡೂ ಕೀಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ 'ಹೈಮನಾಪ್ಟೆರಾ' ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಇವೆರಡೂ ಭಿನ್ನವೇ ಅಲ್ಲದಷ್ಟು ಸನಿಹದ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗಿವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕದಿರಿಬೈಗಳದು ಕಣಜಗಳದೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಂಪು, ಅಷ್ಟೆ.

ಕಣಜ, ಕದಿರಿಬೈಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೀಪ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧರೆಯ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಅವು ನೆಲೆಸಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೂ ತುಂಬ ಸುಲಭ. ಈ ಕೀಟಗಳದು ಬಿಳಿಪು ಅಥವಾ ಹಳದಿಪು ಪಟ್ಟಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆ ಸಹಿತ ಶರೀರ; ತುಂಬ ತೆಳ್ಳನೆ ಸೊಂಟ; ವೇಗವಾದ ಹಾರಾಟ; ಕೇಣಿದವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕುಟುಕುವ ಸ್ವಭಾವ; ಉರಿ ತರುವ ವಿಷ (ಚಿತ್ರ 1 ನೋಡಿ). ಕದಿರಿಬೈಗಳದು ಕಣಜಗಳಿಗಿಂತ ತುಸು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ.

ಕಣಜ, ಕದಿರಿಬೈಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಒಂಟಿ ಬದುಕಿನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಣಜಗಳೂ ಒಂಟಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರೌಢ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುವ ಮೊದಲು ಮರದ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಜಗಿದು, ಪೆಟ್ಟಿನಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಡಿಕೆ ಆಕಾರದ ಅಥವಾ ಧಾನ್ಯ ತುಂಬಿಡುವ 'ಕಣಜ'ದ ಆಕಾರದ ಗೂಡೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ಅದು ಒಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನಂತರ ಇತರ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೀಟದ 'ಮರಿ ಹುಳು'ವನ್ನು ಅಥವಾ ದಪ್ಪ ಶರೀರದ 'ಜೇಡ'ವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷ ಚುಚ್ಚಿ, ಜ್ವಾನ ಹೋಗಿಸಿ, ಎತ್ತಿತಂದು ಗೂಡೊಳಕ್ಕೆ ತುರುಕುತ್ತವೆ. ಅದರ ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಗೂಡಿನ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಮರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆತಿಥೇಯರನ್ನೇ ತಿಂದು, ಬೆಳೆದು, ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಗೂಡಿನ ಹೊರಬರುತ್ತವೆ!

ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕು ನಡೆಸುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತವೆ. ನೂರಾರು 'ಕೆ ಲ ಸ ಗಾ ರ ರು'

ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮರದ ಪೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಲೇ ಆದ ಸಮ ಷ ಡ್ಡು ಜಾ ಕಾ ರ ದ , ಬ ಹು ಕೊ ಠ ಡಿ ಗ ಳ ಗೂಡನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ (ಚಿತ್ರ 2, 3 ನೋಡಿ). ಇಂಥ ಪ್ರತಿ ಗೂಡಿನ ಪ್ರತಿ ಕೊ ಠ ಡಿ ಯ ಲ್ಲೂ ಆಯಾ ಕುಟುಂಬ ದ 'ರಾಣಿ' ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ನಿಡುತ್ತದೆ. ರಾಣಿಯ ಆಯುಷ್ಯ ಗರಿಷ್ಠ ಒಂದು ವರ್ಷ; ಕೆಲಸಗಾರರದು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನ; ಗಂಡುಗಳದು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲ ದಿನಗಳಷ್ಟು ಅಧಿಕ, ಅಷ್ಟೆ!

ಕಣಜ, ಕದಿರಿಬೈಗಳು ಸಸ್ಯಗಳ, ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಪಿಡುಗುಕಾರಕಗಳಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು; ಹಾನಿಕಾರಕ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮರಿ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಅವು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಿಂದುಹಾಕುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವು ರೈತ ಮಿತ್ರರಾಗಿವೆ. ಕಣಜಗಳದಂತೂ ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಶದಲ್ಲಿ ಜೀನ್ಯೋಣಗಳಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ. ಕಣಜ, ಕದಿರಿಬೈಗಳು ಉಪದ್ರವಕಾರಿಗಳಲ್ಲ. ಸೊಳ್ಳೆಗಳಂತೆ ಅವು ರೋಗಕಾರಕಗಳಲ್ಲ; ನೋಣಗಳಂತೆ ಅವು ಯಾವ ಸೊಂಕನ್ನೂ ಹರಡುವುದಿಲ್ಲ.

■ ಎನ್. ವಾಸುದೇವ್